

मराठी रुपांतर
भारताचे शासन आणि राजकारण भाग - १ (PCBCS- 17-111)

सूचना : १) सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य. २) उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

- प्र. १. खाली दिलेल्या चार पर्यायांपैकी योग्य पर्याय निवडा. (०५)
१. खालीलपैकी ..... चा देशाच्या एकात्मतेशी संबंध नाही.
अ) सामाजिक सद्भावना ब) लोकशाही
क) संघराज्यवाद ड) दहशतवाद
२. खालीलपैकी ..... हे स्वतंत्र राष्ट्राचे प्रमुख लक्षण आहे.
अ) स्वातंत्र्य ब) अधिसत्ता
क) समानता ड) सार्वभौमत्व
३. भारतातील सकारात्मक उपाययोजना ..... म्हणून ओळखल्या जातात.
अ) संरक्षणात्मक भेदभाव ब) समान संधीचे तत्व
क) लाभवंचित गटांचे तत्व ड) संपत्ती आणि सेवांचे निरपेक्ष पुर्नवाटपाचे तत्व
४. भारतीय राज्यघटनेतील कलम ३६८ चा ..... याच्याशी संबंध आहे.
अ) राष्ट्रीय आणिबाणी ब) घटनादुरुस्ती
क) आर्थिक आणिबाणी ड) केंद्र-राज्य संबंध
५. पुढीलपैकी ..... अधिकाराचा समावेश मुलभूत अधिकारात केला आहे.
अ) संपत्तीचा अधिकार ब) शिक्षणाचा अधिकार
क) माहितीच्या देवाणघेवाणीचा अधिकार ड) माहितीचा अधिकार
- प्र. २. खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) (१५)
- १) भारतीय राज्यघटनेची कोणतीही तीन वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
२) भारतीय राज्यघटनेने घालून दिलेली मुलभूत कर्तव्य विशद करा.
३) भारतीय राज्यघटनेच्या दुरुस्तीची प्रक्रिया सांगा.
४) भारताच्या राष्ट्रपतींच्या नेमणूकीची प्रक्रिया विशद करा.
५) भारताच्या पंतप्रधानांच्या भूमिकेची चर्चा करा.
- प्र. ३. खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) (३०)
- १) भारतीय संघराज्याच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
२) सरनामा म्हणजे काय ? भारतीय राज्यघटनेप्रती सरनाम्याचे महत्व स्पष्ट करा.
३) भारताच्या संसदेची संरचना सांगून तिच्या कार्याची चर्चा करा.
- प्र. ४. टिपा लिहा. (कोणत्याही एक) (१०)
- १) ४२ व ४४ वी घटना दुरुस्ती
२) केंद्र-राज्य संबंध